

Republika Srbija
**MINISTARSTVO
PROSVJETE,
ZNANOSTI I TEHNOLOŠKOG RAZVOJA
KABINET MINISTRA**

Klasa: 601-00-9/2020-01
Datum: 16.03.2020. godine
Beograd
Nemanjina 22-26

**OSNOVNA ŠKOLA
SREDNJA ŠKOLA**

- ravnateljima, stručnim suradnicima, nastavnicima i razrednicima -

PREDMET: Ostvarivanje obrazovno-odgojnog rada učenjem na daljinu za učenike osnovnih i srednjih škola

Poštovani,

Obavještavamo vas da je Vlada Republike Srbije odlučila da se, zbog trenutne epidemiološke situacije u zemlji, privremeno obustavi neposredni obrazovno-odgojni rad u osnovnim i srednjim školama na teritoriju Republike Srbije. U cilju ostvarivanja prava učenika na obrazovanje, Ministarstvo prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja pripremio je operativni plan za nastavak rada škola u otežanim uvjetima, kroz ostvarivanje obrazovno-odgojnog rada učenjem na daljinu, budući da privremena obustava neposredne nastave u školama ne znači i obustavu obrazovno-odgojnog rada s učenicima.

Početak realizacije obrazovno-odgojnog rada učenjem na daljinu je 17. ožujka 2020. godine.

Operativni plan Ministarstva prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja sadrži različite oblike realizacije obrazovno-odgojnih aktivnosti. Ostvarivanje obrazovno-odgojnog rada predviđeno je kroz različite načine i pristupe u ostvarivanju komunikacije s učenicima i roditeljima/zakonskim zastupnicima (u daljnjem tekstu: roditelji). Na ovaj način različiti oblici, načini i pristupi u ostvarivanju komunikacije bit će u funkciji osiguravanja potrebnih informacija i potpore u ostvarivanju obrazovno-odgojnog rada učenjem na daljinu, pri čemu će se voditi računa o ukupnim ljudskim i tehničkim resursima škola, kao i tehničkim kapacitetima obitelji učenika.

U organiziranom učenju na daljinu koje osigurava Ministarstvo, fokus je na programskim sadržajima općeobrazovnih i stručnih predmeta s najvećim fondom sati. Osim toga, škole se obvezuju da, sukladno vlastitim resursima za potporu u učenju na daljinu i uz korištenje dostupnih platformi za učenje, osmisle načine za ostvarivanje sadržaja i u svim drugim predmetima i programima, na temelju propisanog plana i programa nastave i učenja.

U cilju ostvarivanja jednakih prava na obrazovanje sve djece, škole su u obvezi, kada ne postoji mogućnost uspostave komunikacije s učenicima uz uporabu informacijsko-komunikacijskih tehnologija, pronaći alternativne načine u pružanju potpore u učenju, vodeći računa o svim preporukama za prevenciju širenja virusa COVID-19, imajući u vidu, prije svega, učenike koji dolaze iz obitelji niskog društveno-ekonomskog statusa, kao i sve ostale učenike kojima nisu na raspolaganju elektronički vidovi komunikacije i drugi suvremeni komunikacijski resursi.

Smjernice za planiranje i realizaciju obrazovno-odgojnog rada putem učenja na daljinu u razdoblju kada nema neposredne nastave, a ovisno od razine obrazovanja i odgoja i oblika koji je predviđen, su:

1. Edukativni sadržaji za učenje na daljinu koji se emitiraju na trećem kanalu Radio-televizije Srbije (RTS Kanal 3) za učenike osnovne škole

- Svakodnevno, počevši od 8.00 sati, šest dana tjedno, bit će emitirani posebno pripremljeni i prilagođeni obrazovni sadržaji za učenike osnovne škole, koji obuhvaćaju obrađene nastavne jedinice izabranih predmeta, sukladno propisanom planu i programu nastave i učenja.
Predavanja će biti emitirana na RTS Kanalu 3, prema rasporedu po razredima, koji će dan prije emitiranja biti dostupan na internetskoj stranici Ministarstva prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja (www.rasporednastave.gov.rs).
Zasve učenike od 1. do 7. razreda emitirat će se obrazovni sadržaji u blokovima od po dva sata dnevno.
Za učenike 8. razreda emitirat će se edukativni sadržaji u blokovima od po tri sata dnevno, od kojih će dva uvijek biti srpski jezik i matematika, a treći sat je jedan od predmeta koji se polažu na završnom ispitu. Ovo treba imati u vidu prilikom planiranja dodatne potpore predmetnih nastavnika (prezentacije, zadaci za vježbanje).
- U narednim danima bit će emitirana predavanja i na jezicima nacionalnih manjina, o čemu će škole biti pravodobno obaviještene putem internetske stranice Ministarstva i stranica nacionalnih vijeća nacionalnih manjina. Također, na platformi RTS Planeta za učenike pripadnike nacionalnih manjina koji u cijelosti pohađaju nastavu na materinskom jeziku, bit će dostupni i drugi digitalni sadržaji, kao i snimke predavanja, o čemu će biti obaviješteni putem stranice Ministarstva i stranica nacionalnih vijeća nacionalnih manjina.

Za učenike kojima je potreban strukturiran individualiziran pristup u radu, odnosno prilagodba u okviru individualnog obrazovnog plana (IOP), IOP-1, IOP-2 i IOP-3, nastavnici trebaju pripremiti posebne materijale za učenje i učine ih dostupnim učenicima na način koji dogovore s njihovim roditeljima.

U slučaju da internet nije dostupan svim učenicima, obveza je ravnatelja i razrednika raspored sati koji će biti emitirani na RTS Kanalu 3 redovito objavljivati na mjestu koje je izravno dostupno učenicima i roditeljima. Mjesta na kojima može biti istaknut raspored su: ulaz škole, vanjska oglasna ploča i slično. Raspored sati može se prosljeđivati i putem SMS-ova i društvenih mreža (*Viber* grupa i slično).

Također, škola ima obvezu na školsku internetsku stranicu postaviti *banner* s poveznicom ka stranici www.rasporednastave.gov.rs i ka obavijestima koje se odnose na emitiranje predavanja na RTS Kanalu 3.

Sva emitirana predavanja bit će dostupna i na platformi RTS Planeta, gdje se mogu naknadno i više puta pregledati, istog ili narednih dana. O ovoj mogućnosti, također, treba obavijestiti učenike i roditelje i, ukoliko je potrebno, dati odgovarajuću potporu za pristup ovoj platformi. Također, potrebno je obavijestiti učenike i roditelje da operateri neće naplaćivati protok i prijenos podataka za navedene edukativne sadržaje.

Istovremeno s emitiranjem TV predavanja, nastavnici su u obvezi, u suradnji s razrednicima, ostvariti potrebnu komunikaciju s učenicima i/ili njihovim roditeljima i, kada je potrebno, dati dodatne upute za učenje nakon emitiranih sadržaja (npr. dodatne prezentacije ili zadaci za vježbanje u radnoj bilježnici, domaće zadaće — eseji, analize, prezentacije, ilustracije, crteži i drugo). Ovo se odnosi i na predmete koji će biti manje zastupljeni učenjem preko kanala RTS Kanala 3 (glazbena kultura, likovna kultura, tjelesni i zdravstveni odgoj, strani jezici, tehnika i tehnologija, informatika i drugo).

2. Edukativni sadržaji za učenje na daljinu koji se emitiraju na kanalu Radio-televizije Srbije - RTS Planeta za učenike srednje škole

- Za učenike srednje škole nastavne jedinice i teme bit će dostupne na platformi RTS Planeta. Srednja škola ima obvezu na svojoj internetskoj stranici postaviti *banner* sa svim poveznicama na kojima se može pristupiti lekcijama i platformama za učenje. Nastavnici su u obvezi, u suradnji s razrednicima, ostvariti potrebnu komunikaciju s učenicima i/ili njihovim roditeljima i, kada je potrebno, dati dodatne upute za učenje nakon emitiranih sadržaja (npr. dodatne prezentacije ili zadaci za vježbanje u radnoj bilježnici, domaće zadaće — eseji, analize, prezentacije, ilustracije, crteži, izvješća o mini projektu i drugo).

Posebno ukazujemo na potrebu da, osim sadržaja koji će biti pripremljeni za emitiranje na RTS Kanalu 3 i platformi RTS Planeta, nastavnici osnovnih i srednjih škola (općeobrazovnih i stručnih predmeta), budući da najbolje poznaju svoje učenike, koriste dostupne digitalne udžbenike i sadržaje na način koji omogućava učenje na daljinu. Također, ukazujemo i na mogućnost prilagodbe postojećih nastavnih priprema, materijala i prezentacija s uputama za učenje, tako da oni budu dostupni najvećem broju učenika (elektronička pošta, *Viber* grupa).

3. On-line platforme kao potpora nastavi na daljinu

Nastavnicima i učenicima osnovne i srednje škole na raspolaganju je veliki broj *on-line* platformi (*Viber*, *Zoom*, *Microsoft Teams*), kao i nacionalna platforma za *on-line* učenje *Moja škola*. Njihovim korištenjem, nastavnici i učenici bit će u situaciji ostvariti interakciju i razmjenu materijala u funkciji svladavanja programskih sadržaja.

Upute i pedagoške preporuke za korištenje ovih platformi moći će se pronaći na internetskoj stranici www.rasnorednastave.gov.rs i njihovo korištenje je besplatno.

Na službenoj internetskoj stranici Ministarstva bit će postavljene odgovarajuće upute, kao i obavijesti o datumima u vezi s početkom njihovog funkcioniranja.

Za potrebe potpore učenicima u učenju, apeliramo na horizontalnu razmjenu među nastavnicima u školi i između škola, kako bi se najkvalitetniji sadržaji učinili dostupnim učenicima (obrazovne internetske stranice, digitalni sadržaji koje je nabavljala škola, privatne internetske stranice i drugo što pridonosi ostvarivanju ciljeva i zadataka/ishoda nastave određenog predmeta ovisno od programa obrazovanja i odgoja u tom razredu).

4. Operativni plan škole za organizaciju, provedba i praćenje učenja na daljinu

Obvezuju se ravnatelj škole, nastavničko vijeće i pedagoški kolegij da bez odgode pristupe izradi **tjednog operativnog plana s ključnim aktivnostima u ostvarivanju obrazovno-odgojnog rada**. Cilj ovog planiranja osiguravanje što veće uključenosti učenika u različite vidove učenja, koordiniran rad nastavnika u pripremi obrazovnih materijala za učenike i praćenje dnevne opterećenosti učenika sukladno uzrasnim karakteristikama. U praćenju dnevne i tjedne opterećenosti učenika posebnu ulogu trebaju imati razrednici, jer će na temelju uvida u tjedne planove rada moći utjecati na izmjene, ukoliko se procijeni da su učenici previše opterećeni.

Obvezuju se ravnatelji škola da tjedne operativne planove redovito dostavljaju nadležnoj školskoj upravi Ministarstva.

5. Praćenje napredovanja učenika u razdoblju učenja na daljinu

Na temelju materijala koje nastavnici dostavljaju učenicima i na temelju povratnih informacija učenika nakon praćenja TV lekcija (predavanja) i drugih obrazovnih sadržaja, **potrebno je da nastavnici bilježe podatke o napredovanju učenika** do kojih mogu doći kroz različite vrste razmjena (domaće zadaće, strukturirane vježbe i provjere, eseji, projekti, prezentacije, crteži i dr.). Svoje produkte i domaće zadaće učenici mogu dostavljati nastavnicima putem e-maila (slike, datoteke) ili u okviru odabrane *on-line* platforme.

Na temelju povratnih informacija od učenika, a kroz vodoravnu profesionalnu razmjenu planova i iskustava, nastavnici trebaju voditi računa o dnevnoj opterećenosti učenika i održavanju potrebne razine motivacije za učenje, što se postiže dobrim planovima formativnog praćenja. Po normaliziranju uvjeta i po povratku u učionice, sve kvalitetne formativne ocjene i uvidi nastavnika mogu biti značajno iskorišteni za sumarno ocjenjivanje na kraju nastavne godine.

6. Evidencija o realizaciji obrazovno-odgojnih aktivnosti na daljinu

Za evidenciju obrazovno-odgojnih aktivnosti na daljinu odgovorni su nastavnici i ravnatelj škole.

Nastavnici su u obvezi u elektronički dnevnik evidentirati sva realizirana TV predavanja i druge nastavne jedinice/teme koje su realizirane putem drugih vidova komunikacije (RTS Planeta, platforme za upravljanje elektroničkim učenjem, upute dane e-mailom i drugi alati za video konferencije) s napomenom o načinu realizacije (oblik komunikacije s učenicima i kanal komunikacije). Ova evidencija će biti u funkciji verificiranja realizirane nastave, čime se stvaraju uvjeti za redovit završetak nastavne godine.

Evidencija nastave na daljinu u školama koje ne koriste elektronički dnevnik treba se temeljiti na bilješkama i evidencijama koje na individualnoj razini vode nastavnici, da bi se, po normaliziranju uvjeta, potrebni podaci mogli naknadno unijeti u knjige evidencije obrazovno-odgojnog rada.

Obvezuju se **ravnatelji škola** pratiti i ažurirati sve vidove evidencije koja se vodi u razdoblju kada postoji organizirano učenje na daljinu.

7. Dodatni vidovi potpore učenicima u učenju na daljinu

Potrebno je da **razrednici** potiču učenike na redovito učenje i rad, da im pruže potporu u tome, pri čemu mogu koristiti različite vidove elektroničke komunikacije. Ova komunikacija je u funkciji pružanja psiho-socijalne potpore i od posebne važnosti je za učenike i roditelje u privremeno otežanim uvjetima i u pripremi za prelazak na redovit režim nastave i učenja.

Stručni suradnici trebaju pomoći nastavnicima u izradi nastavnih materijala koji se mogu koristiti prilikom učenja na daljinu, kao i u komunikaciji s učenicima i roditeljima. Također, stručni suradnici trebaju osmisliti radionice i/ili materijale za rad s učenicima u domeni organizacije učenja i slobodnog vremena, tehnika učenja, samovrednovanja napredovanja kroz učenje i u područjima koja se specifično odnose na odgojni rad s učenicima (jedan od prijedloga su radionice preko *Microsoft Teams*, *Zoom*, *Skype* ili *Viber*).

8. Informiranje i komunikacija

Obvezuju se ravnatelji škola da informacije o zdravstvenom statusu učenika, dobivene od roditelja učenika i razrednika, redovito prosljeđuju nadležnoj školskoj upravi.

Obvezuju se ravnatelji škola da redovito prate informacije, upute i zahtjeve nadležnih tijela i službi i da osiguraju protok informacija ka određenim korisnicima.

U narednim danima škole će dobivati dodatne informacije u vezi s novim mogućnostima organizacije učenja na daljinu uz korištenje informacijsko-komunikacijskih tehnologija.

Dodatne informacije u vezi s učenjem na daljinu, kao vidom potpore nastavi, roditelji mogu dobiti pozivom na broj telefona 011/735 05 57.

Ukazujemo ravnateljima i nastavnicima na potrebu poštovanja svih preventivnih mjera za sprečavanje širenja virusa COVID-19, što znači da ukupna komunikacija i suradnja na planiranju nastave trebaju biti organizirani tako da se smanji neposredni kontakt i boravak većeg broja ljudi u školi. Uz sve prethodno uvedene zdravstveno-higijenske mjere i njihovu dosljednu primjenu, obveza ravnatelja škole je organizacija dežurstva, kako bi se osigurala dnevna komunikacija s nadležnim službama, kao i s roditeljima učenika koji nisu u mogućnosti koristiti elektroničke vidove komunikacije.

Obvezuju se ravnatelji škola i razrednici da sve upute u vezi s prevencijom širenja virusa COVID-19, dobivena od nadležnih institucija, proslijede roditeljima elektroničkim putem ili ih obavijeste putem vanjskih oglasnih ploča.

Ravnatelje škola upućujemo na nadležne školske uprave u vezi sa svim pitanjima koja se odnose na komunikaciju, obavijesti, organizaciju i praćenje nastave na daljinu.

Napominjemo da su ravnatelji škola dužni osigurati redovito praćenje adrese elektroničke pošte (e-mail) koju je škola unijela u informacijski sustav *Dositej*. Škole koje nemaju pristup adresi koja je navedena u *Dositeju* trebaju žurno dostaviti valjanu adresu koju prate, tako što ćemo naziv škole, naselje, mjesto, adresu, matični broj škole i novu adresu elektroničke pošte koju redovito prate, dostaviti na adresu elektroničke pošte katarina.micic@mpn.gov.rs.

Zajedničkim naporima, dobrom koordinacijom i usklađenim aktivnostima možemo doprinijeti da se aktualna krizna situacija za obrazovni sustav, ali i sustav u cjelini, predusretne i time ublaže njezine posljedice. U tom smislu, pozivamo vas na posvećeno djelovanje i odgovorno postupanje!

Zahvaljujemo na razumijevanju i suradnji,

MINISTAR
Mladen Šarčević